

History

УДК 94(4)+910.4(495)

Добролюбська Ю.А.,

д.філос.н., професор кафедри всевітньої історії та методології науки

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», jdobrol@ukr.net

Україна, м. Одеса

ФІЛЕЛЛІЗМ В СПРИЙНЯТТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КУЛЬТУРНОЇ ТРАДИЦІЇ

Ключові аспекти філеллізму – тяга до свободи, краси, політичного самовизначення та індивідуальної величі зароджуються в глибокій давнині та мають складну історію трансформації. Європейський філеллізм походить від давньоримської ідеалізації грецької культури, яка пронизує культурну традицію ще з часів Просвітництва. В перші десятиліття XIX ст., після початку боротьби греків за національну незалежність, філеллізм стає вже не просто захопленням та схилянням перед античним світом або романтичною героїзацією грецької тематики. Він перетворився на вираз загального протесту самих різних людей проти репресивних режимів, за право народів на самовизначення, національний суверенітет, свободу, незалежність від усіх видів тиранії та гноблення. Під час грецької боротьби за незалежність різні прошарки цього явища постають в центрі загальної уваги – філеллізм стає невід’ємним елементом у створенні загальноєвропейської ідентичності та відправною точкою для відродження та модернізації Греції.

Ключові слова: філеллізм, героїзація, романтизм, культурна традиція, антична спадщина, світосприйняття.

Постановка проблеми. Філеллізм існував у середньовіччі та у добу Відродження, однак в новосвропейській культурній традиції остаточно оформився в перші десятиліття XIX ст., що з найбільшою повнотою виразилося після початку боротьби греків за національну незалежність. На даному етапі філеллізм став вже не просто захопленням та схилянням перед античним світом або романтичною героїзацією грецької тематики. Він перетворився на вираз загального протесту самих різних людей проти репресивних режимів, за право народів на самовизначення, національний суверенітет, свободу, незалежність від усіх видів тиранії та гноблення.

Метою цієї розвідки є аналіз філеллізму в сприйнятті європейської культурної традиції.

Виклад основного матеріалу. Залишаючись переважно європейським рухом, філеллізм поширився і на інші континенти (наприклад, організації філеллінів діяли в Північній Америці). Головними його центрами стали країни Центральної та Західної Європи, такі як Англія, Франція, Німеччина Італія. Філеллізм набував найрізноманітніші форми: це і економічна допомога (відправка грошей, зброї та спорядження), і моральна підтримка в пресі та через художні засоби (поезію, театр, образотворче мистецтво), і особисту участь в боротьбі.

Хоча в наукових дослідженнях немає точних даних про загальну чисельність добровольців, за деякими оцінками їх було близько тисячі двохсот. Здебільшого це були німці, які прибули на грецьку землю в перші два роки визвольної боротьби. За ними слідували французи та італійці. Вельми представницькою була участь поляків, швейцарців, британців та американців.

Перші клуби філеллінів з’явилися в серпні 1821 року в швейцарському місті Берні та німецькому Штутгарті.

Діяльність розрізнених організацій вдалося скоординувати в грудні 1822 року, коли в Цюріху був створений центральний комітет на чолі з університетським професором Іоганном Генріхом Бремлі. Але у 1825 р., зі створенням комітету в Женеві, його діяльність відійшла на другий план. Говорячи про філелліський рух тих років, особливо слід відзначити внесок швейцарського банкіра Жана Габрієля Ейнара (1775–1863), який став головним ініціатором створення філелліських організацій в Женеві та Парижі [7, с.86].

У Франції та в Англії створення аналогічних комітетів затягнулося до 1823 р. Перша французька організація філеллінів, яка здійснювала благодійну діяльність, в основному шляхом збору пожертвувань, була створена в лоні Товариства християнської моралі. Її учасниками стали такі відомі французи як Франсуа Ларошфуко-Ліанкур, Віктор де Брольї, де Ластер, де Лаборд, банкіри Делассер і де Ремусат, а також Адамантіос Кораїс, Афанасіос Вогорідіс, Дімітріос Фотілас, Михайло Схінас та інші греки. Рух філеллінів оформився у 1825 році, коли був створений Паризький комітет, Благодійне товариство на допомогу грекам і Марсельський комітет. Незважаючи на складну розстановку сил, викликану тісними зв’язками між Францією та Єгиптом, репресій щодо філеллінів не було. Навпаки, Греція знайшла підтримку французького парламенту в особі Франсуа Рене де Шатобріана. Згодом Паризький комітет очолив загальну координацію філелліського руху та став здійснювати її в інших містах Франції, Німеччини, Швейцарії, Нідерландів та Швеції. У 1825 р. офіцер наполеонівської армії Шарль Фав’є взяв на себе координацію відправки в Грецію нової хвилі добровольців, в тому числі італійських карбонарів і французьких бонапартистів [6, с.165-168].

В Англії підтримка грецького руху була досить помірно, особливо в перші роки, коли англійський уряд ставився до нього вороже. Розправа османів над греками острова Хіос у 1822 р. глибоко вплинула на громадську думку і сприяла поширенню філеллінських настроїв. Керівниками і основоположниками Грецького комітету в Лондоні стали Джон Боурінг, друг і послідовник вчення Джереми Бентама, та Едвард Блекер. Більшість членів комітету прийшли з лав англійської опозиції. Комітет розгорнув широкомасштабну діяльність і став домагатися виділення англійської позики грецькому уряду [6, с.166].

Рух філеллізму, підтримка або навіть участь філеллінів в грецькій національно-визвольній війні почалися з найперших днів Грецької революції та тривали ще протягом кількох років після її перемоги.

У перші два роки війни головним портом, звідки відпливали в Грецію групи добровольців, став Марсель. Хоча перша відправка добровольців була здійснена в червні 1821 року, коли з Триєста відчалив добровольчий загін на чолі з досвідченим офіцером французької армії, філелліном Йосипом Балестом (Балестрою) а також почалася експедиція Дмитра Іпсіланті. Друга група філеллінів в супроводі грецьких студентів в червні 1821 р. відпливла з Марселя. Корабель «Барон Строганов», на якому вони вирушили до Греції, був спеціально відправлений з острова Ідра на кошти Александра Маврокордатоса [6, с.167]. Серед них був і французький офіцер Максим Рибо, який прославився своєю подальшою діяльністю на благо Греції. В серпня 1821 року з ініціативи багатого шотландського офіцера Томаса Гордона з Марселя в сторону Греції відчалив ще один корабель, наповнений зброєю і боєприпасами. В цій експедиції його супроводжували секретар Джеймс Робертсон, молодий офіцер військово-морського флоту У.Х. Хамфрі і польський лікар Куцовський. Також Гордон організував переїзд вісьмох греків і декількох французьких філеллінів, серед яких були Олівьє Вутьє і Моріс Перса, які згодом написали спогади про свою подорож до Греції [8].

Тут необхідно зауважити, що прибуття до Греції збройних сил філеллінів не всіма та далеко не завжди сприймалося позитивно: для багатьох це було неприйнятно. Найчастіше іноземці стикалися з досить скептичним ставленням та настороженістю, особливо з боку місцевих політичних або військових кіл, які були залучені у внутрішні суперечки, конфлікти та зіткнення. Крім того, жорстокість грецьких воїнів (наприклад, при взятті міста Тріполіца) нерідко викликала в іноземців почуття жаху та розчарування, і багато хто з них залишав Грецію. Але це, звичайно, не могло загасити загального ентузіазму щодо визвольної боротьби, і в Грецію прямували все нові хвилі філеллінів.

Так корсиканець Йосип Балест, що прославився на всю Грецію, прийняв пропозицію критян очолити боротьбу на цьому острові та разом з кількома офіцерами відправився на Крит, де зустрів героїчну смерть, захищаючи грецьку справу. Після його загибелі командування цим регулярним військом взяв на себе офіцер Пьетро Тарелла, виходець з П'ємонту [7, с.89].

Сувора грецька реальність, однак, не зробила негативного впливу на філеллінський рух, що охопив всю Єв-

ропу. І в сторону Марселя прямували все нові і нові люди, для яких були характерні любов до свободи, оптимізм та ентузіазм, що поєднувалися з неабияким авантюризмом. Нові добровольчі експедиції, що фінансувалися за рахунок коштів філеллінських організацій Швейцарії та Німеччини, приходили на місце попередніх. У 1822 р. серед добровольців особливо багато було німців. Пліч-о-пліч з офіцерами самовіддано служили грецькій справі вчені, службовці, купці, студенти та навіть школярі. Для кращої координації добровольчих місій (в період з жовтня 1821 по кінець 1822 р. з Марселя їх попрямувало 9) комітети вважали за необхідне призначити відповідального лідера. Зрештою, в січні 1822 р. на цей пост обраний генерал Карл Норман-Еренфельс з Вюртембергу. Очоливши четверту місію, він в лютому 1822 р. досяг Наваріна, де разом з іншими добровольцями відбивав турецькі атаки. У липні 1822 р. він візьме участь в легендарній битві біля села Пета, яка для добровольців закінчилася катастрофою. Зі ста чоловік, що склали Полк філеллінів, тільки 30 пережили цю бійню: 34 німця, 12 італійців, 9 поляків, 6 французів, 3 швейцарця, 1 голландець, 1 угорець та 1 мамелюк знайшли смерть в бою, борючись за грецьку справу [7, с.93].

Інший морський офіцер Френк Абні Гастінгс спочатку зустрів дуже насторожене ставлення до себе з боку греків – Гастінгса навіть прийняли за шпигуна, і йому ледве вдалося завоювати довіру головнокомандувача Маврокордатоса. Гастінгс, також як і Гордон декількома місяцями раніше, прийняв рішення відправитися в Грецію, перебуваючи у Франції. Разом з ним на о. Ідра в квітні 1822 р. приїхав Джордж Джарвіс, син американського консула в Гамбурзі. Гастінгс надав щедру підтримку визвольній боротьбі з особистих коштів та своїми прекрасними навичками мореплавання сприяв більш ефективній боротьбі з ворогом. У травні 1822 р. Гастінгс, Джарвіс і ще кілька добровольців, серед яких був французький морський офіцер Журден, сіли на судно братів Томпазі «Фемістокл». Разом з морської ескадрою Мьяуліса вони брали участь в операціях проти турецького флоту в Північній акваторії Егейського моря, а потім і в морській блокаді Нафпліона. І на суші, і на морі, Гастінгс та Джарвіс будуть послідовно діяти на благо Греції аж до 1828 року, коли вони віддали свої життя в боротьбі за її звільнення.

Катастрофа на о. Хіос 1822 р. пробудила нову хвилю філеллізму в Західній Європі, включаючи Англію, яка завжди з великою обережністю ставилася до грецької справи, що було пов'язано з політикою суворого нейтралітету, яка утрудняла активну участь британців в русі. Участь лорда Байрона надала значну підтримку англійському комітету філеллінів, що діяв в Лондоні. І хоча в самій Англії особистість Байрона мала неоднозначну репутацію, особливо в релігійних колах, популярність поета благотворно позначилася на міжнародному русі філеллінів [6, с.168].

Байрон приїхав в Месолонгі в грудні 1823 році в якості представника грецького комітету в Лондоні, привізнивши з собою дві невеликі гармати, кілька коробок з лікарськими засобами та гроші, як готівкові, так й у вигляді чеків. У лютому 1824 приїхав в Грецію Вільям

Перрі, глава місії англійського комітету філеллінів. Будучи фахівцем зі створення вибухових сумішей, Перрі прибув у супроводі 8 технічних фахівців та з необхідним обладнанням для налагодження виробництва зброї і боеприпасів. Крім зброї, серед надісланих з Англії реквізитів були ліки, друкарські верстати та навчальні матеріали – книги і музичні інструменти, які, за задумом членів комітету, повинні були сприяти відродженню грецького народу та визнанню того факту, що грецька проблема є гострою політичною, яку офіційні уряди європейських держав не можуть більше ігнорувати. Крім тієї діяльності, яку розгорнули англійські члени Грецького комітету в Лондоні на грецькій землі, переговорів про надання позики, приїзду грецьких представників в Лондон і активного спілкування між англійськими філеллінами і грецькою адміністрацією, з 1824 р. можна говорити ще про одну тенденцію: центр організованого руху філеллінів перемістився до Великобританії.

Навколо Байрона у Месолонгі стали збиратися ті філелліни, які супроводжували його на шляху до Греції або приїхали туди, надихаючись його прикладом. На тлі загального зниження чисельності іноземних добровольців більш помітною стає участь британців.

У 1825 р. відбувається новий сплеск організованої діяльності філеллінів. На цей час припадає створення нових комітетів в Європі, серед яких особливо відзначилися Паризький та Женевський комітети, засновані відповідно в лютому та вересні 1825 р. [7, с.96].

Серед добровольців, які на той час стали вже ветеранами, необхідно згадати Максима Рейбо, який повернувся до Греції в якості командира військової частини четвертої французької місії. Отриманий ним раніше досвід став у нагоді для правильної підготовки молодих добровольців. Ось на чому він акцентує увагу в своєму донесенні в Паризький комітет (19 липня 1826 р.): «Я особливо старався переконати їх відкинути наївні сподівання, які вони мали, пояснити дурість їх амбіцій та небезпеку взаємного суперництва, показати, якому ризику вони себе піддають і з якими стражданнями їм доведеться зіткнутися...» [9, р.234].

У ті ж роки в пошуках притулку в Грецію попрямували французькі бонапартисти, вигнані з Іспанії. Керівництво і лідерство над цими мандрівниками з часом узяв на себе Шарль Фав'є, діяльний офіцер бонапартистської армії. Фав'є ненадовго відвідав Грецію у 1824 р. щоб зрозуміти перспективи заснування тут сільськогосподарських та промислових колоній для себе і своїх колег. Але коли він сюди повернувся в травні 1825 р. умови кардинально змінилися через наступ Ібрагім-паші на Пелопоннес. Грецька адміністрація для організації регулярної армії звернулася за допомогою до досвідченого у військовій справі французького офіцера. 30 липня 1825 р. Фав'є був призначений командиром та відповідальним за військову підготовку всього регулярного корпусу, на чолі якого він взяв найактивнішу участь у багатьох операціях [7, с.104].

Серед всіх діячів європейського філеллінського руху особливо вирізняється постать швейцарського банкіра Жана Габріеля Ейнара. Ейнар, відомий своїми навичками організатора, високими людськими якостями, наполегливістю і невтомною діяльністю, що виразилася в

багаторазових подорожах та частих контактах з монархами і правителями європейських країн, був головним натхненником і координатором європейського філеллізму, особливо з 1825 р., коли він став ініціатором створення Паризького та Женевського комітетів філеллінів. Будучи основоположником обох комітетів, Ейнар не тільки взяв на себе роль сполучної ланки між Парижем та Женевою, а й часто дистанційно визначав політику і керував діяльністю цих комітетів. Ейнар вважав, що результативність його дій в значній мірі залежить від своєчасного отримання точної інформації. З цією метою була організована ефективна інформаційна мережа і за допомогою інтенсивної переписки він регулярно спілкувався з усіма видатними діячами того часу. Крім титанічних зусиль з постачання провіантом захисників обложеного міста Месолонгі (в квітні 1826 р. він сам відправився в італійський порт Анкону, щоб особисто проконтролювати відвантаження продовольства) та викупу полонених після взяття цього міста-героя, контролю над належним витрачанням позик і своєчасним завершенням будівництва грецьких кораблів, замовлених в Англії та Америці, створенням військових підрозділів з швейцарських найманців, Ейнар проявив практичний інтерес до освіти грецьких дітей, вдосконалення сільського господарства тощо. Все це, а також його постійна готовність жертвувати свої особисті кошти, свідчить про особливе місце Ейнара в історії філеллізму.

Однією з перших таємних національно-визвольних та культурно-просвітніх організацій самих греків стало товариство під назвою «Готель грецької мови». Воно було засноване у 1809 році в Парижі Грігоріосом Залікісом з Салонік, дипломатичним представником волозького господаря Каллімахи. Г. Залікіс прагнув до звільнення своєї батьківщини, розраховуючи добитися цього за підтримки з боку Наполеона. Він зайняв пост секретаря організації, надавши місце голови французькому аристократу Огюсту Шуазель-Гуф'є, відомому вченому. Шуазель-Гуф'є захоплювався давньогрецькою культурою, колекціонував старожитності, проводив за свій рахунок розкопки в Греції. Результатом його перебування в цій країні стала книга «Мальовнича подорож по Греції», що вийшла в Бельгії у 1782 році. Книга зустріла захоплений прийом серед знавців і Шуазель-Гуф'є був обраний членом Французької академії [1, с.33].

Будучи довгий час послом Франції в Константинополі, він здобув повагу греків, надаючи їм численні послуги. Діяльність «Готеля грецької мови» офіційно обмежувалася освітою, вивченням стародавньої грецької культури, наданням допомоги грецьким студентам в Парижі. Але були й інші цілі, які, як вважає грецький історик Т. Вурнас, передбачали підштовхнути Наполеона виступити проти Туреччини та звільнити Грецію силою французької зброї, а також збирати гроші і зброю для збройного виступу в Греції [1, с.35]. Коли у 1821 р. почалася грецька національно-визвольна революція, вона сколихнула французьке суспільство. 21 грудня 1824 року в Парижі був створений Комітет філеллінів, в який увійшов поет і письменник Франсуа-Рене де Шатобріан, відомий своїми симпатіями до греків. У 1809 р. він здійснив подорож по Греції та Близькому Сходу, збираючи матеріали для роману «Мученики»,

який розповідає про перших християн. Зі своєї подорожі він виніс глибоке співчуття до поневоленого народу, що відбилосся в його «Записках»: «В цей країні серце мандрівника на кожному кроці завмирає; живі розвалини відволікають погляди його від руїн мармурових і гранітних. Дитя оголене, знемігши від голоду, спотворене убогістю, показало нам в пустелі розвалені ворота Мікен та гробницю Агамемнона. Марно захочете мріяти про Музи в Пелопоннесі: всюди постане перед вами сумна істина... Морея спорожніла; після війни з росіянами турки почали жорстоко гнобити бідних морейців; албанці винищили чималу частину жителів; всюди представляються поглядам села, вогнем та мечем розорені; в містах, наприклад, у Містрі, цілі передмістя спорожніли: на відстані п'ятнадцяти миль не бачили ми жодного житла. Грабежі та всякі образи винищують землеробство, знищують все живе на батьківщині Леоніда. Вигнати грека з власної хатини його, забрати у нього дружину і дітей, вбити його за уявну чи найменшу провину – все це для самого останнього аги сільського є суцзя дрібниця» [5, с.82-83].

Навесні 1824 р. молодий художник Ежен Делакруа написав картину «Різанина на Хіосі», присвячену трагічним подіям. Жителі острова Хіос в заколоті не брали участь, але підтримали повсталих, за що жорстоко поплачувалися. У 1822 р. турки вирізали тут 25 тис. осіб, а ще 45 тис. були продані в рабство. Тринадцять персонажів, зображених на картині Делакруа, – чоловіки, жінки та діти – зігнані для страти або поневолення. Поранені та повалені, вони представлені глядачеві з суворою нещадністю, що межує з натуралізмом. Картина була призначена для Салону 1824 року. Журі та критики сприйняли полотно не дуже прихильно, але на широку публіку воно справило враження та стало вагомим внеском у філеллінський рух [4]. У 1826 році Делакруа закінчує іншу свою картину, що відобразила боротьбу греків за свободу. На картині зображено алегоричну постать Греції у вигляді молодої прекрасної жінки, яка багато в чому нагадує його знамениту «Свободу, яка веде народ». У 1825 році проти захисників Месолонгі був посланий 35-тисячний корпус під проводом Решид-паші, якому султан наказав захопити непокірне місто. 22 квітня 1826 турки увірвалися в місто, тоді греки підірвали пороховий льох та поховали себе під руїнами міста разом з противниками. Фігура Греції на картині Делакруа скорботно простягнула руки над купою каменів, під якими загинули мужні патріоти. Але її обличчя дихає рішучістю продовжувати боротьбу та помститися за загиблих [2].

Трагічні події на острові Хіос потрясли Віктора Гюго, який відгукнувся на них віршем під назвою «Дитя», в якому він показує незламність духу волелюбних греків, готових боротися до кінця [3].

Висновки. Витоки філеллізму корінилися в схиланні перед класичною Грецією, яка була засновницею великої цивілізації та дала імпульс розвитку європейського світу в епоху Відродження та Просвітництва. Але потім філеллізм проявив себе як захоплення перед досягненнями грецької революції 1821 р. і обурення з приводу турецьких звірств, особливо щодо цивільних осіб, які мали місце у 1821 р. в Константинополі, у 1822 р. на Хіосі. Крім того, лібералізм, який в ідеологіч-

ному плані протистояв Священному Союзу та його методам і виступав на стороні всіх тих, хто відстоював свою свободу, змінив саму сутність філеллізму, який прийняв форму, з одного боку, практичної діяльності з підтримки боротьби греків, з іншого боку, втечі з тих країн, де народи пригноблювали реакційними режимами. Найбільш значним внесок філеллізму в грецьку справу був в двох областях – в економічній допомозі борцям та в мобілізації європейської громадської думки, що в кінцевому рахунку увінчалось наданням Греції дипломатичної підтримки.

Література

1. Вурнас III. «Филики Этерия» / III. Вурнас // Новая и новейшая история. – 1964. – № 3. – С.31-35.
2. Греция глазами Делакруа. URL: <http://russia-greece2016.ru>
3. Греческая война за независимость 1821-1829 гг. Новое время. URL: <http://istoriya.ru/forum/?showtopic=4527>
4. Картина, изменившая Париж: «Резня на Хиосе» Делакруа. URL: <http://tempora.club/kartina-izmenivshaya-parizh-reznnya-na-xiose-delakrua>
5. ОTRYVКИ из путешествия г-на Шатобриана // Вестник Европы. – 1807. – Ч. 35. – № 18. – С.82-83.
6. Папагеоргиу К. Репрезентация греческой национально-освободительной борьбы первой трети XIX века в европейской культуре / К. Папагеоргиу // Мир культуры: культуроведение, культурология, культурология. – Курск: КГУ, 2017. – С.165-168.
7. Янници Ф. Греческий мир в конце XVIII – начале XX вв. по российским источникам (к вопросу об изучении самосознания греков) / Феодора Янници. – СПб.: Алетейя, 2005. – 188 с.
8. Voutier L. Mémoires du colonel Voutier sur la guerre actuelle des Grecs / Louis Voutier. – Bossange, 1823. – 396 p.
9. Raybaud L.M. Mémoires sur la Grèce pour servir à l'histoire de la guerre de l'Indépendance, accompagnées de plans topographiques / Louis Maxime Raybaud; avec une introduction historique, par Alph. Rabbe. – Paris: Tournachon-Moln, Libraire, [1824-5] 2 v. – 1253 p.

References

1. Vurnas T. «Filiki Yeteriya» / T. Vurnas // Novaya i noveyshaya istoriya. – 1964. – № 3. – S. 31-35.
2. Gretsya glazami Delakrua. URL: <http://russia-greycce2016.ru>
3. Grecheskaya voyna za nezavisimost 1821–1829 gg. Novoye vremya. URL: <http://istoriya.ru/forum/?showtopic=4527>
4. Kartina, izmenivshaya Parizh: «Reznya na Khiose» Delakrua. URL: <http://tempora.club/kartina-izmenivshaya-parizh-reznya-na-xiose-delakrua>
5. Otryvki iz putesthestviya g-na Shatobriana // Vestnik Evropy. – 1807. – Ch. 35. – № 18. – S. 82-83.
6. Papageorgiu K. Reprerentatsiya grecheskoy natsionalno-osvoboditelnoy borby pervoy trети KhIXki veka v yevropeyskoy kulture / K. Papageorgiu // Mir kultury: kulturovedeniye, kulturografiya, kulturologiya. – Kursk: KGU, 2017. – S. 165-168.
7. Yannitsi F. Grecheskiy mir v kontse XVIII – nachale XX vv. po rossiyskim istochnikam (k voprosu ob izuchenii samosoznaniya grekov) / Feodora Yannitsi. – SPb.: Aleteyya, 2005. – 188 s.
8. Voutier L. Mémoires du colonel Voutier sur la guerre actuelle des Grecs / Louis Voutier. – Bossange, 1823. – 396 p.
9. Raybaud L.M. Mémoires sur la Grèce pour servir à l'histoire de la guerre de l'Indépendance, accompagnées de plans topographiques / Louis Maxime Raybaud; avec une introduction historique, par Alph. Rabbe. – Paris: Tournachon-Moln, Libraire, [1824-5] 2 v. – 1253 p.

Dobrolyubska Y.A.,

*Doctor of sciences in philosophy, Professor of the Department of World History and Methodology of Science,
South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky, jdobrol@ukr.net*

Ukraine, Odessa

PHILHELLENISM IN THE PERCEPTION OF EUROPEAN CULTURAL TRADITION

The key aspects of Philhellenism – the desire for freedom, beauty, political self-determination and individual greatness – originated in antiquity and have a complex history of transformation. European Philhellenism comes from the ancient Roman idealization of Greek culture, which permeates the cultural tradition since the Enlightenment. In the first decades of the nineteenth century, after the beginning of the Greek struggle for national independence, Philhellenism became more than just a fascination and adoration of the ancient world or a romantic glorification of Greek themes. It has become an expression of the general protest of various people against repressive regimes, for the right of peoples to self-determination, national sovereignty, freedom, independence from all forms of tyranny and oppression. During the Greek struggle for independence, various strata of this phenomenon came to the fore – Philhellenism became an integral part of the creation of a common European identity and a starting point for the revival and modernization of Greece.

Key words: *Philhellenism, glorification, romanticism, cultural tradition, ancient heritage, worldview.*

